

ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

FACTORS AFFECTING THAI CLASSICAL DANCE PERFORMANCE SKILLS AMONG
STUDENTS IN THE DANCE EDUCATION PROGRAM AT RAJABHAT UNIVERSITY

อัมพร ใจเต็จ^{1*} สุกัญญา อ่ำไพพงษ์² และ ณัฐกานต์ ประจันบาน³

^{1,2}หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมทางการวัดผลการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Amporn Chaided^{1*}, Sukanya Aumpipong², Nattakan Prachanban³

^{1,2}Innovation of Learning Measurement, Faculty of Education, Naresuan University

³Faculty of Education, Naresuan University

*E-mail: amporn.chaided@gmail.com

Received: 29-05-2025

Revised: 07-07-2025

Accepted: 08-07-2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ 2) ค้นหาและสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ และ 3) ค้นหาและสร้างสมการพยากรณ์ที่ประหยัดที่สุดที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 700 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ และแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยและระดับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .128 - .754 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ 3) สมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ทั้งในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$Y = .477 + .166MOT^* + .137ATT^* + .133DSC^* + .131PER^* + .094ENV^* + .068EXP^* + .068CON^* + .060TRN^* + .025INS + .013FAM$$

$$Zy = .256MOT^* + .243DSC^* + .241ATT^* + .232PER^* + .172ENV^* + .125CON^* + .113EXP^* + .089TRN^* + .039INS + .024FAM$$

และ 4) สมการพยากรณ์ที่ประหยัดที่สุดที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Y = .476 + .088ENV^* + .134DSC^* + .041TRN^* + .191MOT^* + .134PER^* + .155ATT^* + .073CON^* + .080EXP^*$$

$$Zy = .161ENV^* + .245DSC^* + .061TRN^* + .294MOT^* + .237PER^* + .272ATT^* + .133CON^* + .134EXP^*$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ นาฏศิลป์ไทย นักศึกษานาฏศิลป์ศึกษา การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์

ABSTRACT

This research aims to: 1) study the relationship between factors and Thai dance performance skills; 2) identify and construct a predictive equation for factors affecting Thai dance performance skills; and 3) identify and construct the most efficient predictive equation affecting Thai dance performance skills. The sample group consisted of 700 undergraduate students in years 1-4 from the Dance Education program at Rattanakosin Group Rajabhat Universities for the academic year 2024, selected by Stratified Random Sampling. The research instruments included a Thai dance performance skills assessment form and a questionnaire on factors affecting Thai dance performance skills. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient analysis, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The overall level of factors and Thai dance performance skills had means at the highest level; 2) The relationship between factors affecting Thai dance performance skills showed correlation coefficients between .128 - .754, with positive relationships and statistical significance at the .05 level for all pairs; 3) The predictive equation for factors affecting Thai dance performance skills in both raw scores and standardized scores were as follows:

$$Y = .477 + .166MOT^* + .137ATT^* + .133DSC^* + .131PER^* + .094ENV^* + .068EXP^* + .068CON^* + .060TRN^* + .025INS + .013FAM$$

$$Zy = .256MOT^* + .243DSC^* + .241ATT^* + .232PER^* + .172ENV^* + .125CON^* + .113EXP^* + .089TRN^* + .039INS + .024FAM$$

And 4) The most efficient predictive equation affecting Thai dance performance skills in raw scores and standardized scores were as follows:

$$Y = .476 + .088ENV^* + .134DSC^* + .041TRN^* + .191MOT^* + .134PER^* + .155ATT^* + .073CON^* + .080EXP^*$$

$$Zy = .161ENV^* + .245DSC^* + .061TRN^* + .294MOT^* + .237PER^* + .272ATT^* + .133CON^* + .134EXP^*$$

Keywords: Factors Affecting Thai Dance Performance Skills, Thai Dance, Dance Education Students, Thai Dance Skill Development

บทนำ

นาฏศิลป์ไทยถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชาติ การศึกษาด้านนาฏศิลป์ในระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการธำรงรักษาและพัฒนาศิลปะการแสดงนี้ให้คงอยู่และสอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (Sangkharat, 2024) โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องครอบคลุมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านตามทฤษฎีของบลูม ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ในการเข้าใจความหมายและภาษาท่ารำ ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวและความแม่นยำ และด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ในการสร้างค่านิยมและเจตคติที่เหมาะสมต่อนาฏศิลป์ไทย (Mahayosanan, 2024) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทักษะเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากการฝึกฝนเพียงลำพัง หากแต่ยังขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจภายในที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย การมีสมาธิและวินัยในการฝึกซ้อมที่สะท้อนถึงการพัฒนาทักษะพิสัยจากระดับพื้นฐานสู่ระดับเชี่ยวชาญ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านพุทธิพิสัย และการสนับสนุนจากอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ในทุกมิติ (Penneth, 2018)

การพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ให้แก่นักศึกษาตามกรอบของทฤษฎีบลูมถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชานาฏศิลป์ โดยต้องมีการออกแบบการเรียนรู้ที่เริ่มจากการจำและการเข้าใจท่ารำพื้นฐาน (Remember & Understand) ก้าวสู่การประยุกต์ใช้ในการแสดง (Apply) การวิเคราะห์ความถูกต้องของท่าทาง (Analyze) การประเมินคุณภาพการแสดง (Evaluate) และการสร้างสรรค์ท่ารำใหม่ (Create) ซึ่งในด้านทักษะพิสัยต้องพัฒนาจากการเคลื่อนไหวเบื้องต้นไปสู่การประสานสัมพันธ์ ความแม่นยำ การกระทำอย่างต่อเนื่อง และการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ ขณะที่ด้านจิตพิสัยต้องปลูกฝังตั้งแต่การรับรู้คุณค่าของนาฏศิลป์ การตอบสนองอย่างเหมาะสม การสร้างค่านิยม การจัดระบบความเชื่อ และการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาในปัจจุบันมีความแตกต่างกันทั้งในด้านพื้นฐานการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ทำให้การพัฒนาทักษะต้องคำนึงถึงระดับและรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Penneth, 2018; Sangkharat, 2024)

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏภายใต้กรอบทฤษฎีบลูมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถระบุปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการออกแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน และการประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติของการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์มาตรฐานวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 (Mahayosanan, 2024; Sangkharat, 2024)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยนำทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ครอบคลุมปัจจัยทั้งในระดับบุคคล ปัจจัยด้านการ

สนับสนุนทางสังคม และปัจจัยด้านการจัดการศึกษา ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของบลูม การออกแบบกิจกรรมที่พัฒนาทักษะครบทั้ง 3 ด้าน ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาทักษะปฏิบัติทางศิลปะของนักศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติที่ถูกต้องพร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพ และการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับทักษะปฏิบัติทางศิลปะ
2. ค้นหาและสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติทางศิลปะ
3. ค้นหาและสร้างสมการพยากรณ์ที่ประหยัดที่สุดที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติทางศิลปะ

สมมติฐานของการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติทางศิลปะของนักศึกษาสาขาวิชาานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติทางศิลปะของนักศึกษาสาขาวิชาานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย
2. นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาทักษะปฏิบัติทางศิลปะให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าว
3. นำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน
4. ได้แนวทางในการส่งเสริมปัจจัยเชิงบวกและลดปัจจัยเชิงลบที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัติทางศิลปะของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาานาฏศิลป์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 840 คน จาก 5 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

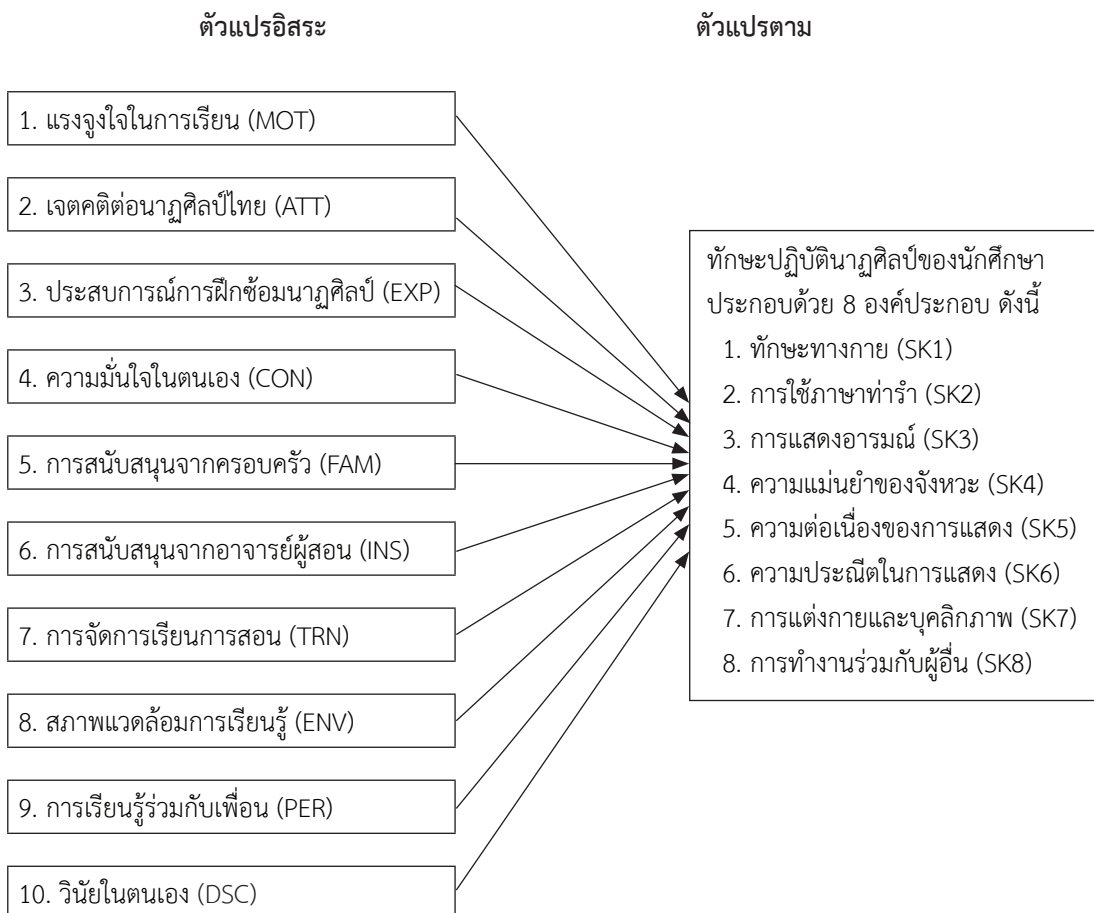
ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) แรงจูงใจในการเรียน (MOT) 2) เจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย (ATT) 3) ประสบการณ์การฝึกซ้อมนาฏศิลป์ (EXP) 4) ความมั่นใจในตนเอง (CON) 5) การสนับสนุนจากครอบครัว (FAM) 6) การสนับสนุน

จากอาจารย์ผู้สอน (INS) 7) การจัดการเรียนการสอน (TRN) 8) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (ENV) 9) การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน (PER) 10) วินัยในตนเอง (DSC)

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ทักษะทางกาย (SK1) 2) การใช้ภาษาท่าจำ (SK2) 3) การแสดงอารมณ์ (SK3) 4) ความแม่นยำของจังหวะ (SK4) 5) ความต่อเนื่องของการแสดง (SK5) 6) ความประณีตในการแสดง (SK6) 7) การแต่งกายและบุคลิกภาพ (SK7) 8) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (SK8)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้มีพื้นฐานมาจากการบูรณาการทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและสำคัญหลายทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีพัฒนาการทักษะการเคลื่อนไหว และทฤษฎีการเรียนรู้แบบรู้คิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและตัวอย่างวิจัย

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชานาฏศิลป์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 840 คน จาก 5 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของแฮร์และคณะ (Hair et al, 2010) คือ 10 - 20 คนต่อ 1 พารามิเตอร์ประมาณค่า ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า จำนวน 32 พารามิเตอร์ ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างจำนวน 20 คนต่อ 1 พารามิเตอร์ประมาณค่า ดังนั้นขนาดตัวอย่างจึงมีจำนวน 640 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2567 จำนวน 640 คน เพื่อป้องกันปัญหาการตอบกลับ ความไม่สมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูล จึงเก็บข้อมูลมาจำนวนทั้งสิ้น 700 คน ในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Rating scale) จำนวน 32 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .70 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .809 ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 = ความคิดเห็นต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 = ความคิดเห็นต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มาก

ระดับคะแนน 3 = ความคิดเห็นต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 = ความคิดเห็นต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์น้อย

ระดับคะแนน 1 = ความคิดเห็นต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์น้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Rating scale) จำนวน 25 ข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง .70 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .718 ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ความคิดเห็นต่อทักษะที่แสดงออกในการปฏิบัตินาฏศิลป์มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ความคิดเห็นต่อทักษะที่แสดงออกในการปฏิบัตินาฏศิลป์มาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ความคิดเห็นต่อทักษะที่แสดงออกในการปฏิบัตินาฏศิลป์ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ความคิดเห็นต่อทักษะที่แสดงออกในการปฏิบัตินาฏศิลป์น้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ความคิดเห็นต่อทักษะที่แสดงออกในการปฏิบัตินาฏศิลป์น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ (Boonchom, 2017) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ปัจจัยมีผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ปัจจัยมีผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ระดับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ (Boonchom, 2017) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มีผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มีผลอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มีผลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มีผลอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์มีผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 700)

ปัจจัย	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับที่
	$\bar{X}$	SD		
แรงจูงใจในการเรียน	4.64	.288	มากที่สุด	2
เจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย	4.64	.328	มากที่สุด	2
ประสบการณ์การฝึกซ้อมนาฏศิลป์	4.63	.312	มากที่สุด	3
ความมั่นใจในตนเอง	4.62	.341	มากที่สุด	4
การสนับสนุนจากครอบครัว	4.63	.334	มากที่สุด	3
การสนับสนุนจากอาจารย์ผู้สอน	4.64	.300	มากที่สุด	2
การจัดการเรียนการสอน (กิจกรรม/สื่อ/เวลาเรียน)	4.65	.276	มากที่สุด	1
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.61	.343	มากที่สุด	5
การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน	4.65	.330	มากที่สุด	1
วินัยในตนเอง	4.61	.342	มากที่สุด	5
รวม	4.63	.319	มากที่สุด	

จากตาราง 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .319$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.65$, $SD = .276$) การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ($\bar{X} = 4.65$, $SD = .330$) แรงจูงใจในการเรียน ($\bar{X} = 4.64$, $SD = .288$) เจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย ($\bar{X} = 4.64$, $SD = .328$) การสนับสนุนจากอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.64$, $SD = .300$) ประสบการณ์การฝึกซ้อมนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .312$) การสนับสนุนจากครอบครัว ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .334$) ความมั่นใจในตนเอง ($\bar{X} = 4.62$, $SD = .341$) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.61$, $SD = .343$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือวินัยในตนเอง ($\bar{X} = 4.61$, $SD = .342$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 700)

ปัจจัย	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล	ลำดับที่
	$\bar{X}$	SD		
ทักษะทางกาย	4.64	.288	มากที่สุด	2
การใช้ภาษาท่ารำ	4.64	.328	มากที่สุด	2
การแสดงอารมณ์	4.63	.312	มากที่สุด	3
ความแม่นยำของจังหวะ	4.62	.341	มากที่สุด	4
ความต่อเนื่องของการแสดง	4.65	.323	มากที่สุด	1
ความประณีตในการแสดง	4.60	.335	มากที่สุด	5
การแต่งกายและบุคลิกภาพ	4.63	.331	มากที่สุด	3
การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.61	.333	มากที่สุด	4
รวม	4.63	.324	มากที่สุด	

จากตาราง 2 ระดับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .324$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแต่ละปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความต่อเนื่องของการแสดง ($\bar{X} = 4.65$, $SD = .323$) ทักษะทางกาย ($\bar{X} = 4.64$, $SD = .288$) การใช้ภาษาท่ารำ ($\bar{X} = 4.64$, $SD = .328$) การแสดงอารมณ์ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .312$) การแต่งกายและบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = .331$) ความแม่นยำของจังหวะ ($\bar{X} = 4.62$, $SD = .341$) ทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.61$, $SD = .333$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความประณีตในการแสดง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = .335$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ และทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 700)

ตัวแปร	MOT	ATT	EXP	CON	FAM	INS	TRN	ENV	PER	DSC	Y
MOT	1										
ATT	.167**	1									
EXP	.295**	.166**	1								
CON	.216**	.306**	.236**	1							
FAM	.712**	.227**	.279**	.211**	1						
INS	.620**	.456**	.213**	.319**	.193**	1					
TRN	.276**	.623**	.690**	.289**	.312**	.216**	1				
ENV	.284**	.360**	.515**	.754**	.283**	.330**	.355**	1			
PER	.172**	.128**	.196**	.513**	.399**	.167**	.190**	.273**	1		
DSC	.245**	.337**	.231**	.240**	.225**	.351**	.245**	.278**	.206**	1	
Y	.571**	.593**	.525**	.631**	.550**	.577**	.605**	.666**	.523**	.580**	1

P < .01**

จากตาราง 3 พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ และประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .128 - .754 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงสูง ทุกคู่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยต่าง ๆ และประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยต่าง ๆ และประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 700)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	F	Sig.
1	.946	.894	.893	584.159	< .001

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์พหุคูณต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p < .001) โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .946 และปัจจัยต่าง ๆ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ร้อยละ 89.4

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 700)

Model	b	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
MOT	.166	.022	.256	7.419*	<.001	.128	7.791
ATT	.137	.018	.241	7.557*	<.001	.151	6.632
EXP	.068	.019	.113	3.626*	<.001	.156	6.396
CON	.068	.015	.125	4.693*	<.001	.216	4.635
FAM	.013	.016	.024	.855	.393	.197	5.068
INS	.025	.018	.039	1.349	.178	.179	5.585
TRN	.060	.024	.089	2.512*	.012	.122	8.185
ENV	.094	.016	.172	5.889*	<.001	.180	5.559
PER	.131	.010	.232	12.928*	<.001	.475	2.106
DSC	.133	.008	.243	17.475*	<.001	.790	1.266

a = .477, R = .946, R² = .894, F = 584.159, Sig. = < .001

จากตาราง 5 พบว่า การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ตัวแปร ปัจจัยต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (Multicollinearity) พิจารณาจากค่า VIF (1.266 - 8.185) และ Tolerance (.122 - .790) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ทุกค่า

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ MOT ($\bar{X}$ = .256), DSC ($\bar{X}$ = .243), ATT ($\bar{X}$ = .241), PER ($\bar{X}$ = .232), ENV ($\bar{X}$ = .172), CON ($\bar{X}$ = .125), EXP ($\bar{X}$ = .113), TRN ($\bar{X}$ = .089), INS ($\bar{X}$ = .039) และ FAM ($\bar{X}$ = .024) ตามลำดับ สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบของคะแนนดิบ

$$Y = .477 + .166MOT^* + .137ATT^* + .133DSC^* + .131PER^* + .094ENV^* + .068EXP^* + .068CON^* + .060TRN^* + .025INS + .013FAM$$

รูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = .256MOT^* + .243DSC^* + .241ATT^* + .232PER^* + .172ENV^* + .125CON^* + .113EXP^* + .089TRN^* + .039INS + .024FAM$$

ตอนที่ 6 ผลค้นหาและสร้างสมการพยากรณ์ที่ประหยัดที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (n = 700)

Model	b	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ENV	.088	.015	.161	5.864*	<.001	.203	4.917
DSC	.134	.008	.245	17.639*	<.001	.795	1.258
TRN	.041	.019	.061	2.131*	.033	.186	5.363
MOT	.191	.009	.294	21.956*	<.001	.853	1.173
PER	.134	.009	.237	15.422*	<.001	.646	1.549
ATT	.155	.012	.272	12.431*	<.001	.319	3.130
CON	.073	.014	.133	5.349*	<.001	.246	4.060
EXP	.080	.016	.134	4.888*	<.001	.205	4.884

a = .476, R = .946, R² = .894, F = 730.150, Sig. = < .001

จากตาราง 6 พบว่า การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (Multicollinearity) พิจารณาจากค่า VIF (1.173- 5.363) และ Tolerance (.186 – .853) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ทุกค่า

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ MOT ($\bar{X}$ = .294), ATT ($\bar{X}$ = .272), DSC ($\bar{X}$ = .245), PER ($\bar{X}$ = .237), ENV ($\bar{X}$ = .161), EXP ($\bar{X}$ = .134), CON ($\bar{X}$ = .133) และ TRN ($\bar{X}$ = .061) ตามลำดับ สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบของคะแนนดิบ

$$Y = .476 + .088ENV^* + .134DSC^* + .041TRN^* + .191MOT^* + .134PER^* + .155ATT^* + .073CON^* + .080EXP^*$$

รูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = .161ENV^* + .245DSC^* + .061TRN^* + .294MOT^* + .237PER^* + .272ATT^* + .133CON^* + .134EXP^*$$

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน แรงจูงใจในการเรียน เจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย การสนับสนุนจากอาจารย์ผู้สอน ประสบการณ์ การฝึกซ้อมนาฏศิลป์ การสนับสนุนจากครอบครัว ความมั่นใจในตนเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือวินัยในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khamjit & Kesthanakon (2019) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนนาฏศิลป์กับนักเรียน บุคลิกภาพของครูนาฏศิลป์ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสื่อและอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนและสภาพแวดล้อมในชุมชน

2. ระดับทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความต่อเนื่องของการแสดง ทักษะทางกาย การใช้ภาษาท่ารำ การแสดงอารมณ์ การแต่งกายและบุคลิกภาพ ความแม่นยำของจังหวะ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความประณีตในการแสดง สอดคล้องกับแนวคิดของ Wittawat & Chatsiri (2025) แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยในทุก ระดับมีจุดมุ่งหมาย สำคัญ คือ มุ่งหมายในการพัฒนา พฤติกรรมทางการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) 2) พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective domain) 3) พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ดังนั้น จึงจำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวัดผลการศึกษาต้องเข้าใจถึง พฤติกรรมทางการศึกษาอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้นำไปจำแนกให้ครอบคลุม พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน เจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย ประสบการณ์ การฝึกซ้อมนาฏศิลป์ ความมั่นใจในตนเอง การสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์ผู้สอน การจัดการเรียน การสอน (กิจกรรม/สื่อ/เวลาเรียน) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และวินัยในตนเอง มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .128 - .754 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงสูง ทุกคู่มีความสัมพันธ์ ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการ วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

รูปแบบของคะแนนดิบ

$$Y = .477 + .166MOT^* + .137ATT^* + .133DSC^* + .131PER^* + .094ENV^* + .068EXP^* + .068CON^* + .060TRN^* + .025INS + .013FAM$$

รูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = .256MOT^* + .243DSC^* + .241ATT^* + .232PER^* + .172ENV^* + .125CON^* + .113EXP^* + .089TRN^* + .039INS + .024FAM$$

ผลการวิเคราะห์หาค่าให้ชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจในการเรียน วินัยในตนเอง และเจตคติต่ออนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน มีความสำคัญทางบวกกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ต่อพฤติกรรมของครู ในการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ในชั้นเรียนรายวิชาฟิสิกส์ และเจตคติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนนาฏศิลป์กับนักเรียนจึงส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khamjit & Kesthanakon (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนนาฏศิลป์กับนักเรียน ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่าอยู่ในระดับมาก แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนนาฏศิลป์กับนักเรียนมีส่วนช่วยสร้างเจตคติทางบวกต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนนาฏศิลป์กับนักเรียน คือ ครูผู้สอนนาฏศิลป์มีความห่วงใยนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน ให้ความช่วยเหลือนักเรียน เมื่อนักเรียนมีปัญหาและมีความสนใจนักเรียนทุกคนเมื่อกำลังปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนพร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่นักเรียนทุกครั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sengkhem, Meejang, & Phanitphlinlachai, (2013) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตทันตแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวรพบว่า นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คุณภาพการสอน เจตคติต่อวิชาชีพทันตแพทย์ ความสัมพันธ์ในครอบครัวและความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะทันตแพทย์ศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 8 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (ENV) 2) วินัยในตนเอง (DSC) 3) การจัดการเรียนการสอน (TRN) 4) แรงจูงใจในการเรียน (MOT) 5) การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน (PER) 6) เจตคติต่ออนาคตไทย (ATT) 7) ความมั่นใจในตนเอง (CON) 8) ประสบการณ์การฝึกซ้อมนาฏศิลป์ (EXP) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

รูปแบบของคะแนนดิบ

$$Y = .476 + .088ENV^* + .134DSC^* + .041TRN^* + .191MOT^* + .134PER^* + .155ATT^* + .073CON^* + .080EXP^*$$

รูปแบบของคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = .161ENV^* + .245DSC^* + .061TRN^* + .294MOT^* + .237PER^* + .272ATT^* + .133CON^* + .134EXP^*$$

สมการพยากรณ์ทั้งในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานแสดงให้เห็นว่าทุกตัวแปร มีนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดคือแรงจูงใจในการเรียน ตามด้วยเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทย ส่วนการจัดการเรียนการสอนมีอิทธิพลน้อยที่สุด แต่ยังคงมีความสำคัญทางสถิติ ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียน สร้างเจตคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ไทย และส่งเสริมวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Noknoi (2007) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพของครูนาฏศิลป์ มีความสำคัญทางบวกกับคุณลักษณะของครูนาฏศิลป์ไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นบุคลิกภาพของครูนาฏศิลป์ จึงส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaioddton & Tosata (2021) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวិทยาลัยนครราชสีมา มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณด้วยตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X2) ปัจจัยด้านอุปกรณ์สื่อ/เทคโนโลยี (X3) เข้าสมการถดถอยแล้วได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับร้อยละ 21.30 (R = 0.213) และค่าสัมประสิทธิ์ทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 4.60 (R Square = 0.046) ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน - สถาบันการศึกษาควรออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมแรงจูงใจและเจตคติเชิงบวกต่อนาฏศิลป์ไทย พร้อมทั้งเพิ่มการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) เพื่อให้ นักศึกษามีบทบาทในการปฏิบัติจริงมากขึ้น
2. การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงบูรณาการ - พัฒนาการสอนที่เน้นการฝึกทักษะอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงระดับความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกัน พร้อมเสริมระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ นักศึกษาได้รับคำแนะนำและการถ่ายทอดประสบการณ์ตรง
3. การสร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรม - สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยในสถาบัน โดยจัดนิทรรศการหมุนเวียน การเผยแพร่ผลงานของนักศึกษา และเพิ่มโอกาสแสดงจริงต่อสาธารณะเพื่อให้ นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะอย่างต่อเนื่อง

4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ - สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานด้านวัฒนธรรมและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทักษะของนักศึกษาและสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน - ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์หรือสถาบันอื่น ๆ ที่มีการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์

2. การวิจัยเชิงคุณภาพเชิงลึก - ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มกับนักศึกษาที่มีทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์โดดเด่น เพื่อค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จเชิงลึก

3. การพัฒนาเครื่องมือการประเมิน - ควรพัฒนาเครื่องมือมาตรฐานในการวัดและประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้สูง

4. การศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาปัจจัยภายใน - ควรศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาปัจจัยภายในบุคคล เช่น แรงจูงใจ ความมั่นใจในตนเอง และวินัยในตนเอง ที่มีต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์

เอกสารอ้างอิง

- Boonchom, S. (2017). **Basic research** (10th ed.). Suviriyasarn.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). **Multivariate data analysis: A global perspective** (7th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Jaioddton, K. & Tosata, O. (2021). Factors affecting the academic achievement of Nakhon Ratchasima College students. **Journal of the Association of Private Higher Education Institutions of Thailand**, 27(2), 38. (In Thai)
- Khamjit, P. & Kesthanakon, P. (2019). Factors affecting attitudes toward learning Thai classical dance of lower secondary school students under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. **Sikkha Journal of Education**, 6(2), 64. (In Thai)
- Mahayosanan, P. (2024). Skill development in Thai classical dance for first-year dance education students, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University through the Kampoachaburi Si Uttararam dance. **MCU Ubon Review**, 9(1), 123–130. (In Thai)
- Noknoi, S. (2007). **Characteristics of Thai classical dance teachers according to the perspectives of specialists, administrators, teachers, and students in Bandit Patanasilp Institute**. [Master's thesis]. Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Penneth, R. (2018). **The development of practical skills in dance vocabulary and gesture language using cooperative learning technique TAI with Harrow's psychomotor domain for Grade 4 students**. [Master's thesis]. Mahasarakham Rajabhat University. (In Thai)

- Sangkharat, K. (2024). **Development of a Thai dance instructional model to enhance performance competencies in Thai dance.** [Research report]. National Research Council of Thailand.
- Sanwang, S. (2016). **Teacher-student interactions on teacher behaviors in organizing physics classroom learning environments and attitudes toward science of Mathayomsuksa 6 students.** [Master's thesis]. Rajabhat Maha Sarakham University, Maha Sarakham.
- Sengkhem, S., Meejang, S. & Phanitphlinlachai, T. (2013). Factors affecting academic achievement of students in Faculty of Dentistry, Naresuan University. **Naresuan University Journal**, 21(3), 79-91. (In Thai)
- Wittawat, K. & Chatsiri, P. (2025). **Revising Bloom's educational objectives.** Retrieved from <http://www.Watpon.com>.
- .....